

STARGATE

MEDLEMSBLAD FÖR CLUB COSMOS

Nytt år och nytt nummer

Innan man riktigt visste ordet av var det plötsligt ett nytt år. Nyårsafton firades bara för några dagar sedan och nu måste man komma ihåg att skriva 2021 istället för 2020.

Hur det nya året blir återstår att se. Vad som dock är klart är att klubbens ordinarie aktiviteter inte kommer att kunna upptas under våren. Ett tag till kommer vi fortsatt att få ha digitala träffar. Förutom digitala pubkvällar och ett digitalt årsmöte så har vi dock också två andra saker att se fram emot. *Brev från Cosmos* kommer att komma ut med de vinnande novellerna från novelltävlingen och sedan så har vi ju *Stargate* så klart.

Väl mött!

Louise Bengtsson Rylander, ordförande.

Pubkvällarna

Glöm inte Club Cosmos digitala pubkvällar! Under ledning av Inge Larsson har klubbens ordinarie pubkvällar den andra tisdagen varje månad flyttat till den virtuella verkligheten. Tidigare digitala möten har samlat cosmoiter från både när och fjärran.

Vid frågor mejla info@clubcosmos.net

2021

Vad kommer 2021 att erbjuda?

VAD KOMMER 2021 ATT ERBJUDA GÄLLANDE SCIENCE FICTION OCH RYMDFART? NEDAN LISTAS NÅGRA INTRESSANTA PUNKTER.

- NASAs rover Perseverance landar på mars den 18 februari (se artikeln nedan).
- Club Cosmos årsmöte hålls den 26 februari. Kallelsen kommer att skickas ut.
- I filmen Bios kommer Tom Hanks att spela en vetenskapsman i en postapokalyptisk värld. Han bygger en robot som skall ta hand om en hund. Filmen har preliminär premiär i april.
- Under juli skall NASA testa början till ett planetärt försvar kallat The Double Asteroid Redirection Test. De kommer att låta en rymdfarkost krascha in i en asteroidens måne för att se om/hur detta kan ändra asteroidens rörelse.
- Nyinspelning av filmen Dune kommer i oktober.
- James Webb Rymdteleskopet skickas upp i slutet av oktober. Det skall studera avlägsna världar och den första generationen av galaxer som formades i universums början.
- I december kommer Keanu Reeves att återkomma i Matrix del 4. Filmens handling är ännu inte känd.
- Under året kommer också förhoppningsvis mer information om en Tom Cruise film som både utspelar sig i, och filmas in i, rymden. Tom Cruise och SpaceX har slagit sina kloka huvuden samman och börjat fundera på en spelfilm i rymden. Än så länge är informationen knapphändig.
- Nyheter om den Internationella Rymdstationen och eventuella framtida rymdfärder med människor.

I DET HÄR NUMRET

VAD KOMMER 2021?

s. 1

LIV PÅ MARS?

s.2

RYMDPROMENAD

s.3

RYMDFART

Liv på Mars?

NASAs rover skall undersöka Mars

Förra året, den 30 juli, sköts NASAs rover Perseverance upp. Dess mål är nu i sikte och den 18 februari beräknas den landa i Jezero kratern på Mars. Landningsplatsen utgör resterna av en tidigare sjö som antagligen bildades när kratern fylldes med vatten från en flod som flöt genom en dalgång väster om Jezero. Både i kraterns västra och nordligaste del har resterna av delta kunnat observeras från omloppsbanan. NASAs rover kommer att landa i närheten av ett av dessa tidigare delta. Landningsplatsen är noga vald för rovern Perseverance mål, att undersöka Mars geologi samt att söka efter spår av tidigare liv på Mars. Dessa mål kommer bland annat att studeras genom att geologiska prover tas av Mars yta. Dessa prover kommer senare, förhoppningsvis, att hämtas hem till jorden. Planen är att rovern skall spendera åtminstone ett Marsår, det vill säga cirka två jordår, med att undersöka området runt landningsplatsen. Med sig har rovern flera mätinstrument och apparater vilkas prestanda kommer att testas samtidigt som de undersöker Mars miljö.

- Två kamerasystem, Mastcam-Z och SuperCam, kommer att producera bilder och användas till att studera mineralogi.
- PIXL, Planetary Instrument for X-ray Lithochemistry, skall studera de kemiska beståndsdelar som utgör Mars yta.
- SHERLOC, Scanning Habitable Environments with Raman and Luminescence for Organics and Chemicals, är en spektrometer som skall söka efter bland annat organiska föreningar.
- MOXIE, The Mars Oxygen In-Situ Resource Utilization Experiment, är teknologi som skall testa om det går att producera syre från Mars atmosfärs koldioxid.
- MEDA, Mars Environmental Dynamics Analyzer, är sensorer som kommer att mäta bland annat vindstyrka och temperatur.
- RIMFAX, Radar Imager for Mars' Subsurface Experiment, är en georadar som kommer att studera de geologiska strukturerna under de översta marklagren.

Vad alla dessa tekniska instrument kommer att finna, om de finner något, återstår att se. Förhoppningen är dock, som sagt, att de skall finna någon form av fossil i de sediment och avlagringar som finns i det gamla deltat. Än finns det chans att finna liv på Mars.

Mer information om Perseverance:

https://mars.nasa.gov/files/mars2020/Mars2020_Fact_Sheet.pdf

<https://mars.nasa.gov/mars2020/>

Mer information om Jezero kratern:

https://marsnext.jpl.nasa.gov/documents/LandingSiteWorksheet_Jezero_final.pdf

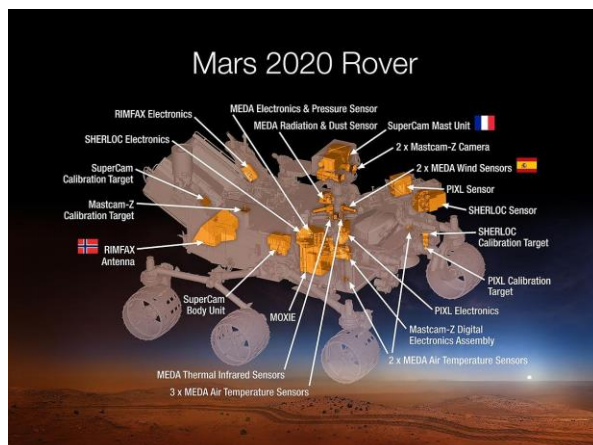
Bild av Mars yta tagen från Viking 1. Jezero kratern syns här i nedre högra hörnet.

Illustration av hur sjön i kratern skulle kunnat ha sett ut.

Marsrovern i Jet Propulsion Laboratory i USA.

Lokaliseringen av den tekniska utrustningen på Marsrovern.

MINNESFONDEN

Minnesfondens utdelade medel 2020

Under föregående år delade Arne Sjögrens minnesfond ut 10 000 kr för att uppmuntra intresset för science fiction och för att stödja Club Cosmos verksamhet. 3 000 kr gick till novelltävlingen anordnad av Club Cosmos. Dessa medel kommer att delas ut till de tre vinnarna i tävlingen. Förstapristagaren kommer att få 1 500 kr, andrapristagaren 1 000 kr och tredjepristagaren kommer att få 500 kr. Under året har klubben också röstat för att Patrik Centerwall kommer att få ett stipendium på 7 000 kr för att stödja studier och artikelskrivande inom fantastik. Glöm inte att ansökningar till fonden kan skickas in löpande till föreningens sedvanliga adress.

NOVELLTÄVLINGEN

Resultatet från novelltävlingen försenat

Bedömningen av novellerna från novelltävlingen är, och har varit under hela december, i full gång. På grund av det stora intresset och rekordet i antal inskickade bidrag har dock den slutgiltiga bedömningen försenats. Vi har, och får, därför vänta några veckor innan resultatet från novelltävlingen presenteras.

Vinnarna i tävlingen kommer att få en liten penningssumma och vi kommer att ha möjlighet att läsa deras bidrag när de senare publiceras i *Brev från Cosmos*.

BILD

Page 3 Rymdpromenad

Den tredje juni 1965 lämnade astronauten Edward White sin rymdfarkost Gemini 4 för att ta den första rymdpromenad som USA genomfört (Sovjet var tidigare). Promenaden varade i 21 minuter. I Whites högra hand håller han en HHSMU eller Hand-Held Self-Maneuvering Unit med vilken han kan kontrollera och styra sina rörelser i rymden. En lina på strax över 20 meter och omlindad med guldtejp förankrar honom till rymdskeppet.

För mer information om bilden se NASAs hemsida:
<https://images.nasa.gov/details-S65-34635>

Text: Louise Bengtsson Rylander

Om någon vill tipsa om en fandomaktivitet, eller om någon har en liten text om astronomi som hade passat in i medlemsbladet, mejla gärna info@clubcosmos.net